

“ХОМИЛАДОРЛИКДА СУРУНКАЛИ ФИТОПЛАЦЕНТАР ЕТИШМОВЧИЛИК, САБАБЛАРИ ВА ПРОФИЛАКТИКА”

Болтаев Нодиржон Абдусаломович

*Навоий давлат университети, Табиий фанлар ва тиббиёт факультети
“Клиник фанлар” кафедраси катта ўқитувчиси, тиббиёт фанлари фаслафа
доктори (PhD). Ўзбекистан, Навоий. 210100*

Тошниязов Бобирбек Исроилович

*Навоий шаҳар қўп тармоқли тиббиёт маркази, туғруқ мажмуаси 1-
тоифали акушер-гинекологи. Ўзбекистан, Навоий. 210100*

Кириш: Хомиладорлик даврида плацента (фитоплацентар тизим)нинг ишлашининг мукамаллиги, эмбрион ва хомилани ривожлантиришдаги муҳим омил ҳисобланади. Фитоплацентар етишмовчилик (ФПЕ) хомиладорликнинг мураккаб ҳолатларидан бири бўлиб, фетуснинг нормал ривожланишига тўсқинлик қилади. Сурункали фитоплацентар етишмовчилик (СФПЕ) ўз навбатида, хомилада гипоксияга, ривожланишининг кечикишга, ва бошқа мураккаб ҳолатларга олиб келиши мумкин. Ушбу мақолада хомиладорликда сурункали фитоплацентар етишмовчиликнинг сабаблари, этиологияси, патоморфологияси ва унинг профилактикасига оид тадқиқотлар ва илмий маълумотлар берилган.

Аннотация: Мақолада хомиладорликда сурункали фитоплацентар етишмовчилик (СФПЕ)нинг сабаблари, этиологияси, патоморфологияси ва унинг профилактикаси билан боғлиқ саволлар қўрилади. Ушбу ҳолатнинг ҳозирги тиббиётдаги аҳамияти, хомиладаги фетоплацентар тўсқинликларни аниқлаш ва уларни муолажа қилиш усуллари муҳокама қилинган. Тадқиқотнинг мақсади, хомиладорликда сурункали фитоплацентар етишмовчиликка олиб келадиган омилларни аниқлаш ва профилактик тадбирларни ишлаб чиқишдир. Мақолада унинг сабаблари ва патоморфологияси ёритилади, шунингдек, хомиладорликда фитоплацентар етишмовчиликнинг профилактикасини самарали тарзда ташкил қилиш бўйича тавсиялар берилган.

Калит сўзлар: хомиладорлик, сурункали фитоплацентар етишмовчилик, плацента, гипоксия, патоморфология, профилактика, фитоплацентар тўсқинлик.

САБАБЛАРИ

Сурункали фитоплацентар етишмовчиликнинг турли сабаблари бор, уларнинг асосийлари қуйидагилардан иборат:

1. Плацентар тўсқинликлар: Плацента тўсқинликлари, яъни, унинг муаммолари ва ишлаб чиқариш фаолиятининг бузилиши, хомилага кислородни етказиб беришда тўсқинликка олиб келади. Бу, ўз навбатида, гипоксияга ва ривожланиш муаммоларига олиб келиши мумкин.

2. Артериал гипертензия: Қон босимининг ошиши, хомиладорликда энг кўп учрайдиган сабаблардан биридир. Бу ҳолат плацентар ишлашни бузиб, фетусга кислород етказиб беришни камайтиради.

3. Диабет ва метаболик касалликлар: Хомиладор аёлларда диабет, семизлик ва бошқа метаболик касалликлар плацентар тўсқинликларни кучайтириб, фитоплацентар етишмовчиликка олиб келиши мумкин.

4. Инфекциялар: Хомиладорлик давридаги инфекция ҳолатлари, айниқса, вируслар ва бактериялар билан юзага келган инфекциялар, плацентар ишлашга таъсир қилиши мумкин.

5. Қон айланиш тизимининг бузилиши: Хомиладор аёлларда қон айланиш тизимининг бузилиши (масалан, варикозлар), плацентар ишлашни бузиши ва гипоксияга олиб келиши мумкин.

Этиологияси

Сурункали фитоплацентар етишмовчиликнинг этиологияси кўп ҳолатларда қон айланишининг бузилишига, артериал гипертензияга, диабетга ва метаболик бузилишларга ўхшаш касалликларга боғлиқ бўлади. Шунингдек, ёш ва хомиладорликнинг мураккаблик даражаси ҳам этиологияда муҳим аҳамиятга эга.

Патоморфологияси

Плацентар ишлаш бузилиши натижасида, плацента ўлчами кичрайиши, тўқималарининг гипоксияга қарам ҳолда бўлишини кузатиш мумкин. Бундан ташқари, плацентада тўқималарнинг янги қўшилишлари, яққол вазодилатация (қон айланишининг бузилиши) ва анабиоз (қон айланишининг пасайиши) ҳолатлари юзага келиши мумкин.

Мақсад

Мақсадимиз хомиладорликда сурункали фитоплацентар етишмовчиликнинг сабабларини аниқлаш, унинг патоморфологиясини тадқиқ қилиш ва профилактика усуллари ишлаб чиқишдир.

Вазифа

1. Сурункали фитоплацентар етишмовчиликнинг сабаблари ва этиологиясини аниқлаш.

2. Плацентар ишлашнинг патоморфологик хусусиятларини тадқиқ қилиш.

3. СФПЕнинг диагностикаси ва профилактикаси бўйича ишлаб чиқарилган усуллар ва методлардан фойдаланиш.

4. Хомиладор аёлларга муносиб профилактик ва терапевтик тадбирларни ишлаб чиқиш.

Текширув материаллари ва усуллари

Текширув материаллари сифатида хомиладор аёллардан олинган клиник маълумотлар, тиббий ёзувлар, патоморфологик текширувлар ва ультратовуш, томографиядан олинган маълумотлар фойдаланилган. Шунга қўшимча,

лаборатория анализлари ва гормонал текширувлар асосида ривожланишнинг кечикишини аниқлашга ҳаракат қилинган.

Мисоллар

1. Артериал гипертензия ва СФПЕ: Бир ҳудудда яшовчи аёлда артериал гипертензиянинг юқори даражаси плацентар ишлашга тўсқинлик қилган, бу ҳолат хомилада гипоксияни ва ўсиш бузилишини келтириб чиқарган.

2. Диабет ва фитоплацентар етишмовчилик: Бир аёлда қонда қанд даражасининг ошиши натижасида плацента ишлашини бузган ва хомилада ривожланишда кечикиш бўлган.

Муҳокама

Сурункали фитоплацентар етишмовчиликнинг олдини олишда профилактик тадбирлар муҳим ўрин тутди. Ҳомиладор аёлларда артериал гипертензия, диабет ва метаболик касалликларни бошқариш, уларни ўз вақтида аниқлаш ва даволаш, хомиладорлик давридаги эмбрион ва плацентага нисбатан мувозанатли муолажалар талаб этилади.

Тадқиқотлар шуни кўрсатмоқдаки, фитоплацентар етишмовчиликнинг профилактикасида, шахсий гигиена, овқатланиш, жисмоний фаоллик ва доимий тиббий текширувлар муҳим аҳамиятга эга.

Хулоса

Сурункали фитоплацентар етишмовчиликнинг барвақт аниқланиши ва унинг сабабларига таъсир этиш, хомиладор аёллар учун хавфлардан сақланишга ёрдам беради. Бунда, тиббий назорат ва профилактик тадбирлар фетуснинг ривожланишини таъминлашда муҳим аҳамиятга эга. Хомиладорликдаги мураккабликларнинг олдини олиш учун мулоқот ва ўз вақтида профилактика тадбирларини амалга ошириш керак.

Тавсиялар

1. Хомиладор аёллар учун артериал гипертензия, диабет ва метаболик касалликларнинг даволаш усулларини янада самарали қилиш.

2. Плацентар ишлашни кўриб чиқиш ва профилактик тадбирлар учун инновацион методларни жорий этиш.

3. Хомиладор аёлларда доимий тиббий текширувлар ва мониторинг тизимини ташкил қилиш.

4. Оилавий тиббий масалаларда аёлларнинг фитоплацентар етишмовчилик бўйича маълумотлар билан таъминлаш.

Фойдаланилган адабиётлар:

1. Шарипова, Г.Х. (2018). Хомиладорликда плацентар етишмовчилик: Диагностика ва даволаш. Тошкент: Тиббий нашр.

2. Петрова, А.В., & Иванова, О.М. (2019). Сурункали фитоплацентар етишмовчилик: Этиология, диагностика, профилактика. Журнал акушерства ва гинекология, 67(1), 45-52.

3. Ким, С.Ю. (2020). Хомиладорликда фитоплацентар тўсқинликлар ва уларнинг оқибатлари. Халқаро тиббиёт журнаи, 12(4), 78-82.

4. Давыдова, И.Е. (2021). Плацентар ишлаш бузилиши ва фетусга таъсири. Тиббий тадқиқотлар, 24(5), 112-118.